

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

ISSUE
№63

5TH INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE

**GLOBAL TRENDS
IN SCIENCE,
TECHNOLOGY
AND ECONOMY**

MARCH 25-27, 2026
GRAZ, AUSTRIA

INTERNATIONAL SCIENTIFIC UNITY

5th International Scientific and Practical Conference
**«Global Trends in Science, Technology and
Economy»**

Collection of Scientific Papers

March 25-27, 2026
Graz, Austria

UDC 001(08)

Global Trends in Science, Technology and Economy: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 5th International Scientific and Practical Conference. International Scientific Unity. Graz, Austria. March 25-27, 2026.

ISBN 979-8-89704-984-4 (series)
DOI 10.70286/ISU-25.03.2026

The conference is included in the Academic Research Index ReserchBib International catalog of scientific conferences.

The materials of the collection are presented in the author's edition and printed in the original language. The authors of the published materials bear full responsibility for the authenticity of the given facts, proper names, geographical names, quotations, economic and statistical data, industry terminology, and other information.

The materials of the conference are publicly available under the terms of the CC BY-NC 4.0 International license.

ISBN 979-8-89704-984-4

INTERNATIONAL SCIENTIFIC UNITY

© Participants of the conference, 2026
© Collection of Scientific Papers "International Scientific Unity", 2026
Official site: <https://isu-conference.com/>

CONTENT

SECTION: ACCOUNTING AND TAXATION

- Тимошенко А.О.**
ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ФІСКАЛЬНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ЄС... 16
- Купріянова А., Рябчук О.**
РОЛЬ НЕЗАЛЕЖНОГО ТА ДЕРЖАВНОГО АУДИТУ В
ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ ПРОЗОРОСТІ ПІДПРИЄМСТВ
ЛІТАКОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ..... 20
- Копчикова І.В., Малик Л.І.**
АНАЛІЗ ОСНОВНИХ СХЕМ ТА МЕХАНІЗМІВ УХИЛЕННЯ ВІД
СПЛАТИ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ..... 24

SECTION: AGRICULTURAL SCIENCES

- Arabova G.**
BIOLOGICAL CONTROL METHODS AGAINST
PHYTOPATHOGENIC FUNGI IN THE DRY SUBTROPICAL
AGROECOSYSTEMS OF AZERBAIJAN..... 27
- Заболотний О.І.**
ДИНАМІКА ЧИСТОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ ФОТОСИНТЕЗУ
КУКУРУДЗИ ЗА ОБРОБКИ НАСІННЯ ПРЕПАРАТАМИ
МІКРОБІОЛОГІЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ..... 28
- Кононенко Ю.М.**
mlo-ГЕНЕТИЧНИЙ ЗАХИСТ ЯРОГО ЯЧМЕНЮ ВІД
БОРОШНИСТОЇ РОСИ В УМОВАХ УКРАЇНИ..... 31

SECTION: ARCHITECTURE AND CONSTRUCTION

- Амеліна Н.О., Петрикова Є.М., Майстренко А.А.**
ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ВИПУСКУ ПРОДУКЦІЇ НА
ДОМОБУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ..... 34
- Гах М.Л.**
МОДЕЛЬ BUILD-TO-RENT ТА ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ЇЇ РОЗВИТКУ
В УКРАЇНІ..... 37

SECTION: ART HISTORY AND LITERATURE

- Вергунов С.В., Левадний О.М., Резнікова О.Ю.**
ОБ'ЄКТИ ТА ПРЕДМЕТИ В КОЛЕКЦІЙНОМУ ДИЗАЙНІ..... 41

SECTION: AUTOMATION AND ROBOTICS

- Semiriakov O.**
DEVELOPMENT OF A UNIVERSAL SLAM-BASED UAV
PLATFORM FOR LIDAR MONITORING IN AGRICULTURE AND
HAZARDOUS AREAS..... 45

SECTION: BIOLOGY AND BIOCHEMISTRY

- Məmmədova G.Ə.**
BİOLOGİYA DƏRSLƏRİNDƏ MÜŞAHİDƏ VƏ EKSPERİMENTİN
İNTERAKTİV DİDAKTİK VASİTƏ KİMİ TƏTBİQİNİN
ELMİ-METODİK ƏSASLARI..... 48

- Пилипенко О.О., Шуліманов Д.**
ПРІОНИ ТА ЇХ ПРОТЕОЛІТИЧНА СТІЙКІСТЬ..... 54

SECTION: BOTANY AND FORESTRY

- Мостепанюк В., Левченко В.**
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ
ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА: ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ..... 57

SECTION: CHEMISTRY AND PHARMACEUTICALS

- Стецьків А.О., Гавришук Л.М.**
РЕНТГЕНОСТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ КРИСТАЛІЧНОЇ ҐРАТКИ
СТАНІДУ $\text{Er}_{1-x}\text{Na}_x\text{Sn}_2$ ($x = 0,1$) 61

SECTION: COMPUTER ENGINEERING

- Бандурка Л.М.**
РОЗРОБЛЕННЯ МЕТОДИКИ АНАЛІЗУ ТЕРМОГРАФІЧНИХ
ЗОБРАЖЕНЬ ДЛЯ ОЦІНКИ ТЕМПЕРАТУРИ БІОЛОГІЧНИХ
ТКАНИН..... 64

- Меренько Б.І.**
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПРЕДИКТИВНИЙ АНАЛІЗ ПРОЦЕСУ
РОЗШАРУВАННЯ ВОДОНАФТОВИХ ЕМУЛЬСІЙ..... 67

SECTION: ECOLOGY

Яремчук С.М., Ельмендеева Л.В., Пантелейчук Ю.Л., Панченко А.Д.
 ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМИ ГРОМАДСЬКОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ
 ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСВІТИ НАСЕЛЕННЯ ЯК ОСНОВИ СТАЛОГО
 РОЗВИТКУ ГРОМАДИ..... 71

Balakhanova G.V.
 SOIL EROSION PROCESSES UNDER ANTHROPOGENIC IMPACTS:
 TRANSFORMATION AND COMPREHENSIVE ANALYSIS OF
 ECOLOGICAL CONSEQUENCES..... 76

Balakhanova G.V.
 THE ROLE OF BIODIVERSITY IN THE SUSTAINABLE
 MANAGEMENT OF ECOSYSTEMS..... 82

Курбанов Э., Асланова С.
 ФЛОРИСТИЧЕСКИЙ СОСТАВ И СТРУКТУРА ФИТОЦЕНОЗА
 НАЛОСНЕМЕТА–РЕТРОСИМОНІЕТУМ НА БИТУМИНОЗНЫХ
 СЕРО-КОРИЧНЕВЫХ ПОЧВАХ (ПИРАЛЛАХИ, КАСПИЙСКОЕ
 ПОБЕРЕЖЬЕ) 89

SECTION: ECONOMY

Деревянко В.
 АНАЛІЗ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ
 США У НАЦІОНАЛЬНІЙ СТРАТЕГІЇ БЕЗПЕКИ 2025 РОКУ..... 94

Петровська О., Попіль А.
 СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА ЯК СКЛАДОВА
 СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ СУСПІЛЬСТВА..... 99

Shikht N.
 IMPLEMENTATION OF HORIZONTAL RESPONSIBILITY
 PRINCIPLES IN THE ARCHITECTURE OF OPERATING SYSTEMS
 FOR SMALL AND MEDIUM-SIZED ENTERPRISES..... 102

Сухий О.
 ЕКОЛОГІЧНЕ МАРКУВАННЯ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ В
 КОНТЕКСТІ ІНВЕСТИЦІЙ В ЛЮДСЬКИЙ ТА ПРИРОДНИЙ
 КАПІТАЛ..... 107

Sholom A.
 THE IMPLEMENTATION OF DIGITAL PRODUCT PASSPORTS
 (DPP) AS A CATALYST FOR THE CIRCULAR ECONOMY IN THE
 EU AMIDST GLOBAL DIGITALIZATION..... 109

Фімяр С.В., Попик Н.В., Сімаков С.Г. ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКОЮ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ ТА КРЕДИТНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	112
Поліщук І.Р., Купріяничук К.О. ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В SAP BUSINESS ONE...	115
Омельченко І.А., Глушко А.Д. ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕІНТЕГРАЦІЇ ВETERANІВ ВІЙНИ В УКРАЇНІ.....	117
Гасанова П., Бабаев А. ИНОСТРАННЫЕ ИНВЕСТИЦИИ В АЗЕРБАЙДЖАНЕ: ДИНАМИКА РАЗВИТИЯ И СТРУКТУРНЫЙ АНАЛИЗ.....	120
Бурдейна Н.М., Федченко О.В. ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ СЛУЖБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗСУ.....	124
Риковська О.В. КОНВЕРГЕНЦІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ ЄС ТА УКРАЇНИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ.....	126
SECTION: FINANCE AND BANKING	
Новак О., Сіماشко М. ЗЕЛЕНІ БОРГОВІ СВОПИ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ БОРГОМ.....	132
Кісіль П., Абдуллаєва А. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ.....	135
SECTION: HISTORY	
Соколова Н.Д., Олексин І.Я., Попова О.Б. РОЗВИТОК АВІАЦІЇ В ХАРКОВІ НА ПОЧАТКУ ХХ ст. (НА МАТЕРІАЛАХ ГАЗЕТИ «ЮЖНЫЙ КРАЙ»).....	139
SECTION: INFORMATION TECHNOLOGY & CYBERSECURITY	
Ватула А. РОЛЬ МАШИННОГО НАВЧАННЯ У ПРИЙНЯТТІ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ.....	143

Bielobrov A.O., Hodovychenko M.A. FORMATS OF HUMAN MOTION DATA AND THEIR SUITABILITY FOR SPATIO-TEMPORAL DEEP LEARNING ANALYSIS.....	148
Storozhuk D. OPEN-SOURCE CMS IN GOVERNMENT DIGITAL SERVICES: KEY THESES ON DRUPAL-BASED PLATFORM ARCHITECTURE AND PUBLIC SECTOR DIGITAL TRANSFORMATION.....	151
Шаповал В., Комісаров В. МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ДАТАСЕТУ ДЛЯ ДОНАВЧАННЯ STT-МОДЕЛІ НА ОСНОВІ КОРИСТУВАЦЬКИХ ВИПРАВЛЕНЬ.....	154
Павлишко А.В., Кошовенко І.О., Солодкий Д.М. АНАЛІЗ СУЧАСНИХ КІБЕРЗАГРОЗ ТА СПОСОБИ ЇХ ПОПЕРЕДЖЕННЯ.....	157
Павлишко А.В., Лобода А.Р., Солодкий Д.М. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА БАЗОВІ ПРИНЦИПИ.....	159
Комісаров В., Шаповал В. ТЕХНОЛОГІЇ КЛІЄНТСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ТА ОБРОБКИ ГОЛОСОВИХ ДАНИХ У МЕДИЧНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМАХ.....	162
Кисіль В., Кисіль Т., Кучерук О.Я. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦІЛІСНОСТІ МЕДИЧНИХ ДАНИХ У РОЗПОДІЛЕНИХ EHR.....	165
Тігарєв В.М., Ястребова К.В., Накоряков О.Г. МЕХАНІКА ТА РОБОТА ПЕРА В 2D ГРАФІЧНИХ РЕДАКТОРАХ...	167
Solovey V. COORDINATE CODING IN DYNAMICALLY EVOLVING CRYPTOGRAPHIC SPACES.....	170
Донченко А.В. АПАРАТНА АКСЕЛЕРАЦІЯ ВИКОНАННЯ СМАРТ-КОНТРАКТІВ: ОПТИМІЗАЦІЯ ВІРТУАЛЬНИХ МАШИН ЗА ДОПОМОГОЮ FPGA ТА ASIC.....	176
Мілінчук Ю., Жукова О. ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ОБ'ЄКТА КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ.....	178

Боднар О.М., Дудник О.О. РОЗРОБКА СИСТЕМИ TASK МЕНЕДЖМЕНТУ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ПРІОРИТЕЗАЦІЄЮ НА ОСНОВІ МЕТОДУ ЕЙЗЕНХАУЕРА.....	181
Прохорський С.І., Мазулевський О.Є., Фомкін Д.В. АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І МЕТОДІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ОПТИМІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У КРИТИЧНІЙ ІНФРАСТРУКТУРІ ДЕРЖАВИ.....	186
SECTION: INTERNATIONAL RELATIONS	
Poble D., Korotkov D., Oryshaka M. THE INFLUENCE OF MEDIEVAL DIPLOMACY ON THE MODERN PRACTICE OF INTERNATIONAL RELATIONS.....	190
SECTION: JURISPRUDENCE	
Băcu A., Tataru A. INDEPENDENȚA ȘI IMPARȚIALITATEA JUDECĂTORULUI ÎN LEGISLAȚIA REPUBLICII MOLDOVA – EVOLUȚII ȘI TENDINȚE...	194
Угольков Є. ДЕФЕКТ ПОДАТКОВОГО ПОВІДОМЛЕННЯ-РІШЕННЯ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ЙОГО СКАСУВАННЯ.....	201
Chernikova V. THE LEGAL REGIME OF MARTIAL LAW: RESTRICTIONS ON CONSTITUTIONAL RIGHTS AND FREEDOMS OF CITIZENS.....	207
Pyrozhenko D. LIABILITY FOR BREACH OF CONTRACTUAL OBLIGATIONS IN PRIVATE LAW.....	209
Ткаченко Д.С., Протопопова Н.А. ПРОФЕСІЙНА ДЕФОРМАЦІЯ ЮРИСТА: ПРИЧИНИ, ПРОЯВИ, ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	211
Грузенський В.В. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ВІДНОВЛЕННЯ ЗЕМЕЛЬ І ҐРУНТІВ УКРАЇНИ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.....	213

Golubeva M.S.
RIGHTS AND FREEDOMS OF MAN AND CITIZEN..... 216

Бенюх О.В.
ВІДМІННОСТІ КОНЦЕПЦІЇ ТРАСТУ ТА ФІДУЦІАРНИХ
ВІДНОСИН В МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОМУ КОНТЕКСТІ
КОНЦЕПЦІЇ БЕНЕФІЦІАРНОГО ВЛАСНИКА..... 218

Когут В.П.
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В РОБОТІ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ..... 222

Yefanova D.V.
THE LEGAL REGULATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE (AI)
IN THE CONTEXT OF GLOBAL DIGITALISATION..... 225

SECTION: MANAGEMENT AND PUBLIC ADMINISTRATION

Aliyeva L.P.
“GLOBAL STRATEGY PARADIGM: NEW DIRECTIONS OF
STRATEGIC MANAGEMENT IN THE MODERN BUSINESS
ENVIRONMENT”..... 229

Гвоздь М., Кондиревич М.
СТАТЬ КЕРІВНИЦТВА ГРОМАДИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЇЇ
ФІНАНСОВОЇ СПРОМОЖНОСТІ..... 234

SECTION: MECHANICS AND ELECTRICAL ENGINEERING

Yurchylo R.
SPECIFIC CHARACTERISTICS OF CAMERA AND RADAR
CALIBRATION IN ADAS SYSTEM RETROFIT..... 237

SECTION: MEDICINE

Суханова С., Козуб С.
ЕВОЛЮЦІЯ БОЙОВОЇ ТРАВМИ: ВІД «ХВОРОБИ ОКОПІВ»
ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ДО ТУРНИКЕТНОГО СИНДРОМУ
СУЧАСНОСТІ..... 243

Qoqazy B.A.S., Melekhovets O.K.
SAFETY AND TOLERABILITY OF LONG-PULSED Nd:YAG (1064
nm) LASER THERAPY COMPARED WITH STANDARD MEDICAL
THERAPY IN MODERATE ACNE VULGARIS..... 245

Муріна М.О. НОВІ ПІДХОДИ ДО ЛІКУВАННЯ КАШЛЮ У ДІТЕЙ ВИКОРИСТАННЯ РОЗЧИНУ ЕКТОНІНУ.....	246
Soloviova A., Oleksiienko V. GENETIC PREDICTORS OF PREGNANCY LOSS: ANALYSIS OF THROMBOPHILIC MUTATIONS AND IMMUNOGENETIC FACTORS.....	250
Веснін В.В., Олійник А.О., Ячменьова Е.С., Данько Ю.С. ВПЛИВ ТИПУ МАТРАЦА НА ВИНИКНЕННЯ БОЛЮ В СПИНІ ТА ЯКІСТЬ СНУ: ОГЛЯД СУЧАСНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	256
Ярмош В.О., Скрипник В.О., Сосницька А.С. ОСОБЛИВОСТІ В ОРГАНІЗАЦІЇ І НАДАННІ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ПІД ЧАС БОЙОВИХ ДІЙ.....	258
Хаустова М.М., Бабічева О.О. ОБІЗНАНІСТЬ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЩОДО НАДАННЯ ДОПОМОГИ ПРИ МІННО-ВИБУХОВИХ ТРАВМАХ.....	262
Вороньжев І., Сорочан О., Бортний М., Пальчик С. ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ РЕСПІРАТОРНОГО ДИСТРЕС-СИНДРОМА У НОВОНАРОДЖЕНИХ ЗА ДАНИМИ УЛЬТРАЗВУКОВИХ МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	264
Перепелюк М.М., Яблонська В.Б., Холопов Л.С., Хижняк О.В. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ КОРЕКЦІЇ.....	265
Сосницька А.С., Скрипник В.О., Булиніна О.Д. МУТАЦІЯ G2019S ГЕНА LRRK2 У ПАТОГЕНЕЗІ ХВОРОБИ ПАРКІНСОНА.....	268
Слугоцька І.В., Полатайко О.В. ТЕЛЕРЕАБІЛІТАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: МОЖЛИВОСТІ, ТЕХНОЛОГІЇ ТА КЛІНІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ.....	270
Лимаренко Д.А., Васильєва С.І., Веснін В.В., Фадєєв О.Г. ВПЛИВ НЕРАЦІОНАЛЬНОГО ВЗУТТЯ НА ФОРМУВАННЯ СТАТИЧНИХ ДЕФОРМАЦІЙ СТОП У ЖІНОК.....	273

МУТАЦІЯ G2019S ГЕНА LRRK2 У ПАТОГЕНЕЗІ ХВОРОБИ ПАРКІНСОНА

Сосницька Анастасія Сергіївна

здобувач вищої освіти 2й курс

Скрипник Вікторія Олександрівна

здобувач вищої освіти 2й курс

3й медичний факультет

Булинна Оксана Дмитрівна

магістр, старший викладач

Харківський національний медичний університет, Україна

Вступ: Хвороба Паркінсона наразі є другої за ступенем поширеності захворюванням у світі після хвороби Альцгеймера. Найвищий рівень захворюваності спостерігається у віковій групі старше 65 років [2].

Актуальність: Сучасна медицина розглядає захворювання як мультифакторне, тобто те, що залежить від кількох причин одночасно. Зокрема, науковці вважають, що найбільш ймовірними причинами захворювання є поєднання генетичних факторів з віком пацієнтів. Близько 20-25% всіх випадків пов'язано з генетичними мутаціями, а наявність хвороби у близького родича збільшує можливість захворювання у 2-2,5 рази. Зокрема, однією з найпоширеніших причин є мутації гену LRRK2.

Метою нашою дослідження є огляд ролі мутацій гену LRRK 2 у патогенезі хвороби Паркінсона.

Об'єктом дослідження є особи з хворобою Паркінсона.

Ключові моменти: Хвороба Паркінсона (ХП) - це прогресивне нейродегенеративне захворювання, яке проявляється через загибель дофамінергічних клітин головного мозку. Особлива недостатність таких нейронів у чорній субстанції середнього мозку, що призводить до регенерації таких нейронів, і в базальних гангліях. Захворювання, як правило, проявляється моторними та немоторними симптомами [3].

Мутації в гені LRRK2 (локус PARK8 хромосома 12p12). Наслідування відбувається за аутосомно-домінантним шляхом (тобто достатньо однієї копії мутантного гена від одного з батьків), і залежить від віку пацієнта. Нормальний ген складається з 51 екзону і кодує білок дардарин (більше 2500 амінокислотних залишків). Експресія білка відбувається у головному мозку, найбільше міститься у чорній субстанції середнього мозку та путамені. Сам білок є ферментом, який має дві форми активності: протеїнкіназа (тобто відповідає за приєднання фосфату до молекул білків) та активність ГТФази (відповідає за гідроліз ГТФ) [1].

Наразі відомо про 600 можливих мутацій гену, з яких 19 являються патогенними. Майже всі вони виникають в результаті альтернативного слайсингу. Всі мутації будуть призводити до порушення ферментативних

функції білка, зокрема, кіназна активність збільшується при мутації G2019S (GS) та ГТФфазна активність при мутації R1441C [1], [3].

В нашому випадку важливою є мутація GS, адже вона виявляється у 20 % сімейних форм хвороби Паркінсона. Відбувається заміна гліцину на серин у позиції 2019. В результаті мутації у пацієнтів відбувається збільшення кіназної активності дардарину, порушення регуляції макроаутофагії, що призводить до накопичення токсичних білків, зокрема і α -синуклеїну, який починає агрегуватися, формуючи тільця Леві (що є характерним маркером ХП) [3].

Окрім цього, мутація призводить до мітохондріальної дисфункції, адже порушується дія комплексу дихального ланцюга, відбувається зростання оксидативного стресу, що призводить до недостатнього надходження енергії у дофамінергічні нейрони [4].

Дана мутація гена також призводить до нейрозапалення, адже мікрогліальні клітини виділяють цитокіни, які стимулюються через кіназну активність гена. Відповідно, нейрозапалення також пошкоджує дофамінергічні нейрони [3].

Слід зазначити, що мутація гена фосфорилує Rab-білки, які відповідають за транспорт синаптичних везикул. Відповідно, це призводить до недостатнього виділення нейротрансмітерів, зокрема і дофаміну [3], [4].

Також важливим є факт того, що мутація G2019S сприяє нейродегенеративним процесам у поєднанні з мутаціями інших генів. Зокрема, наявність мутацій у гені GBA може додатково підсилювати процеси агрегації α -синуклеїну через порушення лізосомального кліренсу, що призводить до прогресії симптомів ХП [1].

Висновок: 1. Доведені нами молекулярні механізми вказують на те, що мутація G2019S гену LRRK2 має прямий вплив на моторні та немоторні симптоми ХП.

2. Варто підкреслити, що ген LRRK 2 фізично та генетично взаємодіє з іншими генами ХП (GBA, PARK2, MAPT), що також вкотре вказує на те, що експресія гена з патогенними мутаціями викликає нейротоксичний ефект

Список використаних джерел

1. Tolosa E. LRRK2 in Parkinson disease: challenges of clinical trials //Nature Reviews Neurology. – 2020. – Т. 16. – №. 2. – С. 97-107. DOI: 10.1038/s41582-019-0301-2
2. Alcalay R. N. Neuropsychological performance in LRRK2 G2019S carriers with Parkinson's disease //Parkinsonism & related disorders. – 2015. – Т. 21. – №. 2. – С. 106-110. PMID: 25434972
3. Kmiecik M. J. Genetic analysis and natural history of Parkinson's disease due to the LRRK2 G2019S variant //Brain. – 2024. – Т. 147. – №. 6. – С. 1996-2008. DOI: 10.1093/brain/awae073
4. Khan Z, Ali SA. Oxidative stress-related biomarkers in Parkinson's disease: A systematic review and meta-analysis. Iranian journal of neurology 2018;17(3):137–44. PMID:PMC6420691